

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Mars 1868, kl. 5 e. m.

Betänkande, angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

Sedan Utskottet till pröfning förehaft de till detsammias behandling hänvisade motioner, rörande ändring i vissa delar af nu gällande Förordning af den 26 Oktober 1866, angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, får Utskottet härmed till Riksdagen afgifva Betänkande, upptagande ämnena i den ordning, hvartill paragrafföljden i nämnda författning föranleder.

§ 2.

Denna § lyder: »Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, får ej sälja mindre än en half kanna.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 157) har Herr *L. Kinmanson* hemställt, att Riksdagen ville antaga sådan ändring af nämnda §, att den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, må (till afhemtning) sälja huru litet belopp som helst, eller ock, om detta förslag skulle möta motstånd, att åt ifrågavarande § måtte gifvas sådan lydelse, att den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, ej får sälja mindre än tjugu kubiktum eller en femtedels kanna.

Till stöd för detta förslag har motionären hufvudsakligen anfört, att, då, till följd af de åsichter rörande bränvinslagstiftningen, som vid 1853—1854 års riksdag vunno framgång, en särskild ordnad minuthandel med bränvin infördes, var den uttalade afsigten dermed att förhindra, det icke all dylik försäljning af mindre belopp skulle falla i utskänkarnes händer samt att i sedligt intresse söka åstadkomma att befolkningen mera hemma hos sig förtärde det bränvin, som vanan

ännu kunde göra till ett behof, hvadan inköpet till sådan förbrukning i hemmet borde underlättas genom ringheten af det belopp, som vore i minuthandeln tillgängligt; — att Rikets Ständer sålunda stadnade i det beslut, att minsta försäljningsbeloppet vid nämnda handel skulle utgöra en fjerdedels kanna, hvilket belopp likväl vid utfärdandet af 1855 års författning i ämnet blef af Kongl. Maj:t förhöjdt till det ännu bestående, eller en half kanna; — att, då minuthandelns ändamål är att bereda tillfälle till spirituösa dryckers inköpande annorledes än genom att besöka eller anlita utskänkningsställe, der dessutom en ordnad försäljning till afhämtning icke gerna uppstår, det måste tillhöra dylik handel och dess syftesenliga utveckling, att äfven det belopp, som för en tillfällig ringare förbrukning åstundas, må i handelslokalen blifva tillgängligt; — att emedertid, och så länge minuthandeln är begränsad vid en half kanna, en hvar, som önskar erhålla ett mindre belopp, är försatt i den missgynnade belägenhet att ej kunna för sådant ändamål begagna en utväg, som eljest i lagstiftningen ansetts tjenlig; — samt att det höga minimibeloppet dessutom medfört åtskilliga olägenheter vid försäljningen, särdeles af sådana utländska spritdrycker, som inkomma på buteljer, enär dervid villrådighet ofta måste uppstå, huruvida af dessa buteljer två eller tre, eller kanske flera, må vara tillräckliga för att till innehållet icke understiga minsta försäljningsbeloppet; äfvensom att denna oreda vid minuthandeln ökats genom den rådande föreställningen derom, att det köpta lägsta beloppet bör bestå endast af en och samma slags spritdryck.

Borttagande ur lagstiftningen af all begränsning i afseende på försäljningsbeloppet vid minuthandel med bränvin, såsom motionären alternativt föreslagit, skulle dock, enligt Utskottets åsigt, innebära en allt för vådlig rubbning af nu stadgade förhållanden. Deremot anser Utskottet, att denna handels ändamål icke fullständigt uppnås, så länge försäljningsminimum vida öfverstiger det vanligaste måttet vid inköp för den mindre förbrukningen. Också har bibehållandet af en sådan föreskrift härutinnan haft till påföljd, att, såsom motionären anmärkt, lagstiftningen i denna del alltjemt störes af äfventyret, att minuthandeln ej emotstår tillbuden att sälja mindre belopp än författningen tillåter. Om sålunda ett bestämdt stadgande, hvars tillämpning ofta förekommer, verkligen skulle ganska allmänt och med afsigt blifva åsidosatt, förefinnes häri en våda, hvilken det för samhället måste vara angeläget att söka undanrödja.

Utskottet är derföre af den mening, att minsta försäljningsbeloppet vid minuthandel med bränvin bör nedsättas under den nu bestämda gränsen.

I detta hänseende framställer sig Representationens tillförene uttalade åsigt, att ett dylikt minimum ej lämpligen kan bestämmas högre än till en fjerdedels kanna. Men härvid må uppmärksammas, hvad motionären jemväl erinrat, att, enligt Kongl. Förordningen den 19 November 1865, målkärl för flytande varor nu mera, efter ett förändradt måttssystem, icke justeras till jemnt 25 kubiktum, eller en fjerde-

dels kanna, samt att, för undvikande att i minuthandeln med spritdrycker, vid upp-
mätning af minsta försäljningsbeloppet, använda två målkärl, det följaktligen är
vida enklare, likasom i öfrigt ändamålsenligare, att detta minimum bestämmes till
storleken af det närmast intill måttet af $\frac{1}{4}$ kanna justerade målkärl af 20 kubik-
tum, eller en femtedels kanna.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, finner sig Utskottet böra tillstyrka Riks-
dagen att besluta,

att åt 2 § i gällande Förordning af den 26 Oktober 1866
angående försäljning af bränvin och andra brända eller distil-
lerade spirituösa drycker gifva följande förändrade lydelse:

»Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med brän-
vin, får ej sälja mindre än en femtedels kanna, eller 20 ku-
biktum.»

§ 3.

I ändamål, dels att söka förekomma det nu öfverklagade sättet att medelst
så kallad »salning» kringgå stadgandet i förestående § derom, att det enligt § 1
vid partihandel med bränvin medgifna minsta försäljningsbeloppet af 15 kannor icke
må i mindre belopp än detta utlemnas eller mellan flere köpare fördelas, dels att
till lättnad i afseende på tillsynen öfver nämnda stadgandes efterlefnad minska an-
talet af ställen, der bränvin i parti föryttras, och på samma gång bereda Staten
en inkomst, har Herr *Edvard Frisk* uti en inom Första Kammaren väckt motion
(N:o 59) föreslagit, »att Riksdagen för sin del behagade besluta såväl det tillägg i
gällande bränvinsförordning, att den, som endast i parti handlar med bränvin och
andra spirituösa drycker, vid försäljning af 15 kannor icke får utlemna detta i mera
än ett kärl;

vid försäljning af 15—30 kannor i högst 2 kärl			
” ” ” 30—45 ” ”	3	”	
” ” ” 45—60 ” ”	4	”	
” ” ” 60—75 ” ”	5	”	
” ” ” 75—90 ” ”	6	”	
” ” ” 90—100 ” ”	7	”	

och deröfver i högst ett kärl för hvarje 100-tal kannor, — som ock att hvar och
en — med undantag af bränvinstillverkaren för af honom tillverkad bränvin, —
som vill handla med bränvin och andra spirituösa drycker i poster under 100 kannor
och icke skattar hvarken för utminuterung eller utskänkning, för sistnämnda rättig-
het skall till Kongl. Maj:t och Kronan erlägga en årlig skatt af 500 R:dr R:mt, att
i förskott kvartaliter utgå.»

Då emellertid öfverträdelse af författningens ofvanberörda föreskrift, eller
att vid den handel med bränvin i större partier, som i förordningens 1 § omför-

mäles, hvad såldt blifvit ej får i mindre belopp än 15 kannor utlemnas eller mellan flera köpare fördelas, icke torde kunna förebyggas genom hvad motionären för sådant ändamål föreslagit, helst erfarenheten visat, att benägenheten att söka kringgå ett lagstadgande lätteligen ökas, derest detsamma skärpes till en stränghet, som kan synas allmänheten icke vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, är Utskottet af den åsigt, att motionen i denna del icke bör vinna bifall.

Hvad vidare beträffar yrkandet derom, att, med undantag af bränvinstillverkare och de, som erlægga afgift för minuthandel med eller utskänkning af bränvin, hvar och en annan skulle för rättighet att handla med spirituösa drycker i partier under 100 kannor betala en årlig skatt af 500 R:dr; så, enär för den inkomst, som af den fria bränvinshandeln till belopp af minst 15 kannor kan härflyta, bevillning skall vederbörande påföras enligt gällande Bevillningsförrättning, samt förslaget om en derutöfver påförd ytterligare skatt, hvilken synes ämnad att i hvarje fall utgå med samma belopp utan afseende på den myckenhet bränvin, som genom den ifrågakända handeln föryttras, måste anses hvila på en helt och hållet godtycklig grund, finner Utskottet den gjorda motionen icke heller i denna sednare del förtjena afseende.

Utskottet får alltså hemställa,

att Herr Frisks omförmälda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 5.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 99) har Herr *Dan. Isaksson*, för att inskränka förbrukningen af spritdrycker, yrkat, att all handel med bränvin vare sig i parti eller minut måtte förbjudas dem, som idka handel å landet, vid påföljd af böter samt handelsrättighetens förlust.

Nu gällande förordning innehåller i § 5: »Utskänkning af bränvin må icke utöfvas af den, som idkar annan handel, till hvars bedrifvande särskild anmälan erfordras.

Å landet utom köpingar vare lag samma för minuthandel med bränvin.»

Förbud för landthandlande att idka minuthandel med bränvin, likasom att hålla utskänkning, finnes på detta sätt redan meddeladt; och då de skäl, hvilka tala för den i lagstiftningen sålunda följda grundsats, att å landet såväl minut-handel med som utskänkning af bränvin bör skiljas från handel med andra varor, icke äro af beskaffenhet att jemväl böra föranleda till förbud för landthandlande att försälja bränvin till större belopp, eller i parti af 15 kannor och derutöfver, får Utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må vinna bifall.

§ 10.

Sedan sista Riksdagen antagit en förändring af § 10 mom. 2 af förevarande förordning i ändamål att destomera betrygga den, hushållningssällskap och landsting tillförsäkrade, rätt till viss andel af försäljningsafgiften för det fall att, i stad, bolag skulle komma att emot visst årligt afgiftsbelopp öfvertaga all minuthandel med eller all utskänkning af bränvin eller beggedera, har berörda moment genom Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse den 17 Maj 1867, i enlighet med Riksdagens förslag, erhållit följande lydelse: "Uppstår i stad fråga om öfverlåtande å bolag af all den minuthandel med eller all den utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt nästföregående moment, å auktion utbudas, eller af beggedera, må Magistraten, genom i god tid förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan minuthandel, eller utskänkning, eller å beggedera. Inkomna anbud granskas af Magistraten, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Wår Befallningshafvande, som, med afseende å ej mindre bolagens tjenlighet, än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet mellan nämnda afgift och det kannetal bränvin, bolaget anses kunna afyttra, eger anbuden antaga eller förkasta. Sådant anbud får dock icke antagas, om afgiften är lägre, än sammanlagda beloppet skolat, enligt § 17, minst utgöra, ifall försäljningsrättigheterna varit åt särskilde personer upplåtna; och må Magistraten, om gjordt anbud antages, med bolaget sluta aftal för den af Wår Befallningshafvande bestämda tid; skolande i annan händelse, äfvensom då af bolag gjordt anbud icke före Juli månads utgång blifvit pröfvadt, förfaras såsom i mom. 1 stadgadt är."

Uti en vid innevarande riksdag inom Första Kammaren väckt motion (N:o 26) har Herr *K. Cassel* anfördt, att de afgifter, som i städerna inflyta för minuthandel med och utskänkning af bränvin, i icke ringa mån inverkade på landstingens och hushållningssällskapens förmåga att bestrida deras utgifter, och att det således vore af vigt, att landstingen och hushållningssällskapen fingo tillgodonjuta hvad dem i dylika afgifter rätteligen borde tillkomma; men att detta icke alltid inträffade, när i stad all minuthandel med och utskänkning af bränvin utan föregående auktion öfverläts till bolag, ithy att bolaget stundom å rörelsen skördade en ansenlig vinst, som skänktes och användes till stadens bästa, utan att deremot vederbörande landsting och hushållningssällskap af samma vinst bekom någon andel; hvadan motionären föreslagit ett tillägg till ofvanintagna 2 mom. af följande innehåll: »sådant bolags räkenskaper, utvisande såväl den vinst, bolagets rörelse under året lemnat, som det kannetal bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, bolaget under året utminuterat och utskänkt, vare underkastade årlig revision af ombud, som utses, ett af Konungens Befallningshafvande, ett af landstinget och ett af hushållningssällskapet i länet.»

Så länge bolag, som i stad på grund af gjordt anbud fått å sig öfverlåten all minuthandel med eller utskänkning af bränvin eller beggedera, därför, enligt nu gällande stadgande, erlägger ensamt en viss, genom det gjorda anbudet bestämd årlig afgift, måste en revision af bolagets räkenskaper för det af motionären uppgifna ändamål vara betydelselös.

För så vidt åter den gjorda framställningen skulle åsyfta införande af ett nytt sätt för bestämmande af den inkomst för bränvinsförsäljning i stad, som borde tillkomma landsting och hushållningssällskap, lärer till bemötande af hvad motionären härom antydt, ehuru deremot skulle i sjelfva saken kunna anföras de mest giltiga skäl, dock nu endast vara behöfligt erinra, att med de vid förra riksdagen antagna och genom Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867 meddelade bestämmelser just afsågs att afhjelpa de olägenheter, som i ofvannämnda hänseende då blifvit uppgifna samt nu af motionären ytterligare påpekade; och i betraktande häraf torde någon ändring i nyssberörda författning icke lämpligen böra ifrågakomma, innan erfarenheten ännu hunnit ådagalägga, huruvida icke de nya föreskrifterna, som först med ingången af detta år träd i verksamhet, må vara fullt tillfredsställande.

Utskottet får alltså hemställa,

att Herr Cassels omförmälda förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 12.

Genom mom. 1 i förestående § är stadgadt, att gästgifveri å landet, för hvilket vid den tid, då Kongl. Förordningen den 18 Januari 1855, angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, blef till efterlefnad gällande, utskänkingsrättighet utöfvades och sedermera icke upphört, skall varda vid rättigheten fortfarande bibehållet, intilldess densamma upphör genom uppsägning eller förverkas.

Beträffande den vissa gästgifverier å landet sålunda tillerkända utskänkingsrättighet, har inom Andra Kammaren Herr *Sven Ersson* (motion N:o 314), under anförande, hurusom nämnda rättighet innefattade ett för sedligheten och välståndet skadligt undantag från den kommunerna tillerkända beslutanderätt i fråga om bränvinsförsäljningens ordnande samt öfriga gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, yrkat, att "Riksdagen måtte besluta, att till Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande hemställa om en sådan förändring i nu gällande förordning om försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, att den rättighet till bränvinsutskänkning, som deruti är bibehållen åt de gästgifverier, vid hvilka en sådan rättighet år 1855 lagligen utöfvades, skall upphöra med nästa års slut; men att, för den händelse nuvarande innehafvare skulle kunna anses för sig ega att en slik rättighet bibehålla, samma rättighet då icke må på annan person

öfverlåtas eller vidare åtfölja gästgifverilägenheten, utan, såsom en personel rättighet, upphöra att vara gällande, då den af nuvarande innehafvare ej kan utöfvas i enlighet med derom nu gällande författningsföreskrifter”.

Då vid föregående riksdagar förslag af enahanda syfte, som det nu förevarande, utgjort föremål för pröfning, har den åsigt uttalats, att det icke vore med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att beröfva gästgifverier den utskänkingsrättighet, som under vissa vilkor blifvit dem uttryckligen tillförsäkrad.

Utskottet, som funnit anledning nu icke mera än tillföre vara för handen att föreslå frångående af denna åsigt, får derföre hemställa,

att ifrågavarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

§ 24.

I afseende å denna § har uti motioner, gjorda inom Andra Kammaren, blifvit yrkad:

af Herr *Pehr Pehrsson* från Gefleborgs län (motion N:o 243), att samma § må erhålla följande förändrade lydelse: ”Utaf de afgifter, som enligt denna förordning inflyta för minuthandel med och utskänkning af bränvin, vare sig i stad eller på landet, insättes för hela länet sammanlagda beloppet i landträneriet, för att genom Vår Befallningshafvande fördelas på länets samtliga kommuner i förhållande till hvarderas folkmängd. Hvad kommunerna sålunda tillfaller, användes till de fattigas underhållande inom staden eller socknen.

I den stad, som icke deltagar i landsting, tillfaller hela afgiften staden.

När enligt § 23 rättighet meddelas till bränvinsutskänkning på passagerarfartyg skola derför belöpande utskänkingsavgifter räknas till den stad eller län, hvarest rederiet har sitt hufvudsäte;”

af Herr *Axel Reutercrona* (motion N:o 45) ”att afgiften för minuthandel med och utskänkning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, skall till Staten eller Kronan erläggas”;

samt af Herr *Johan Olsson* (motion N:o 145) 1:o att alla de, som af vederbörande myndighet blifvit förordade och som välkände antagne, att få så i städerna, som på landet utöfva minut- och utskänkingshandel af bränvin och andra spirituösa drycker, böra för sin rörelse taxeras, att erlægga bevillning till Staten på de grunder och i kraft af den lag, som af förordnade komitéer blifva föreskrifna; och 2:o för den händelse, att Utskottet skulle finna skäligt, att landstingsinstitution för bestridande till sina nödiga utgifter bör från Staten erhålla bidrag, må en femtedel af denna dess inkomst utgifvas och anordnas till landstingen, beräknad tillkomma hvarje län efter rundt 100-tal af folkmängden, och på enahanda grund till den eller de städer, som icke i förening med landsting deltaga”.

Till stöd för dessa yrkanden har blifvit anfördt: af Herr *Pehr Pehrsson*,

att den i förevarande § 24 stadgade fördelning utaf afgifterna för minuthandel med bränvin och utskänkning deraf så till vida icke vore billig, som derigenom städerna i förhållande till folkmängden kommo i åtnjutande af större inkomst än landtkommunerna, ehuru en stor del af det bränvin, som i städerna försålles, förbrukades af landtbefolkningen; samt af Herr *Reutercrona* och Herr *Johan Olsson*, att stadgandet derom, att nämnda afgifter skola tillkomma länens landsting, hushållningssällskap, städer och socknar, tillskyndade dessa en orättvis fördel på det allmännas bekostnad; hvarjemte, enligt Herr *Reutercronas* förmenande, berörda stadgande motverkade bränvinslagstiftningens sedliga ändamål, enär landstingen och hushållningssällskapen, städerna och socknarne genom den inkomst, de åtnjöto af bränvinsförsäljningsavgifterna, inleddes i frestelse att, om än icke uppmuntra, dock mera lamt nitälska för och rigta sin verksamhet till hämmande af dryckenskapslasten.

Efter det år 1855 en ny bränvinslagstiftning blef gällande, har frågan om förändrad fördelning utaf afgifterna för bränvinsförsäljning, hvilka skulle tillfalla de särskilda kommunerna och till någon del hushållningssällskapen, ofta vid riksdagarne återkommit utan att föranleda till annan åtgärd, än att vid 1862—1863 års riksdag en del af dessa afgifter anslogs äfven till landstingen. Hvad Herr *Pehr Pehrsson* nu anfört kan icke heller, enligt Utskottets åsigt, innefatta giltigt skäl att frångå den antagna fördelningsgrunden; likasom det torde vara otvifvelaktigt, att sättet huru hvarje kommun må använda sin andel af nämnda afgifter bäst öfverlemnas, utan lagens mellankomst, fortfarande såsom hittills, till kommunens eget afgörande.

Det yrkande åter, hvilket blifvit af Herrar *Reutercrona* och *Johan Olsson* framställt derom, att afgifterna för försäljning af bränvin genom minuthandel och utskänkning hädanefters skulle ingå till Statsverket, innefattar ett fullkomligt upphäfvande af den grundsats, som i fråga om dessa afgifter hittills varit af Representationen antagen och inom lagstiftningen följd, eller den att, medan särskild afgift för bränvinstillverkning tillfaller Statens kassa, hvad deremot för minuthandeln och utskänkningen erlægges bör tillgodokomma kommunerna, dels de större eller länen, genom stadgadt anslag åt hushållningssällskapen och landstingen, dels, enligt gifna närmare bestämmelser, hvarje särskild mindre kommun för att till dess behof användas; en anordning, som ock medfört den verkan, att allmännyttiga företag och inrättningar i flera olika rigtningar kommit till stånd.

Om således dessa afgifter för minuthandeln och utskänkningen fråntogos kommunerna för att öfvergå till direkt utgörande till Statsverket, skulle en dylik åtgärd hafva till påföljd de mest kännbara olägenheter, utan att den ur principiell synpunkt kunde betraktas såsom nöjaktig och tillfredsställande.

Att bränvinsförsäljningsavgifternas tillerkännande åt kommunerna skulle, emot hvad man vid lagstiftningen derom föreställt sig, gifva anledning dertill, att kom-

munal-

munalmyndigheterna icke tillbörligen nitälskade för dryckenskapens hämmande, innefattar ett antagande, som vederlägges af det sätt, hvarpå, enligt erfarenhetens vittnesbörd, kommunerna i allmänhet söka att i sedlighetens intresse ordna bränvinsförsäljningen.

På dessa skäl får Utskottet hemställa,

att hvad i ofvanberörda motioner blifvit yrkadt icke må vinna afseende.

§ 25.

Förestående § innehåller i mom. 1 förbud mot minuthandel med eller utskänkning af bränvin på eller inom en åttendedels mil från ställe å landet, der auktion, marknad, torgdag eller mönstring hålles, eller der menighet för kronoskjutsning eller skallgång samlad är, samt i mom. 2 den föreskrift, att vid annan mönstring, uppöbdsstämma, mantalsskrifning, ting eller annan till folksamling föranledande förrättning bränvin ej får försälas annorlunda än vid måltider åt spisande gäster.

Under anförande, hurusom berörda stadgande visat sig icke hindra, att vid tillfällen, då af nyssnämnda anledningar en större folkmängd församlades, bränvin till stor myckenhet förtärdes, samt i ändamål att förebygga derigenom uppkommande störande oordningar, gräl och slagsmål, har inom Första Kammaren Herr *J. A. Sæve* (motion N:o 63) föreslagit följande tillägg vid § 25 mom. 1: »På sådana ställen må ej heller bränvin, som är föryttradt genom partihandel, till flere utmätas eller utdelas, ehvad det sker med eller utan betalning.»

I anledning häraf torde Utskottet få erinra att, enligt förevarande Förordning, hvad som vid partihandel blifvit såldt icke får i mindre belopp än det föreskrifna lägsta, eller 15 kannor, »utlemnas eller mellan flere köpare fördelas.» Att gå än längre genom stadgande af ovilkorligt förbud för en hvar att vid de i § 25 omnämnda tillfällen till andra utlemna inköpt bränvin utan all godtgörelse, skulle utgöra ett alltför strängt band å den enskildes frihet samt ej heller leda till det af motiönären åsyftade ändamål, hvilket endast torde kunna vinnas, i den mån befolkningen framskrider i odling och hyfsning.

Utskottet får alltså tillstyrka,

att ifrågavarande motion icke må till någon åtgärd föranleda.

§ 41.

Enligt stadgandet i denna § skall den, som genom minuthandel eller utskänkning föryttrar bränvin, utan att i föreskrifven ordning hafva dertill förvärfvat rättighet, böta första gången från och med 30 till och med 60 Riksdaler, andra gången från 60 till och med 120 Riksdaler och tredje gången från 120 till och

med 240 Riksdaler, samt den, som fjerde gången eller oftare med sådan förbrytelse beträdes, dömas till fängelse från och med två månader till och med ett år.

För att genom bestraffningen söka förekomma lönkrögeriet och de brott, som derifrån hafva sin upprinnelse, har Herr *J. Jonasson* från Calmar län uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 117) hemställt. det »Riksdagen ville för sin del föreslå förändring i Kongl. Maj:ts nådiga Förordning den 18 December 1863, och att 45 § måtte få följande lydelse: Den, som olofligen försäljer eller utminuterar bränvin eller andra destillerade spirituösa drycker, skall böta första gången 200 Riksdaler, andra gången 400 Riksdaler eller motsvarande fängelse, tredje eller flera gånger från sex månaders till ett års straffarbete.»

I anledning häraf får Utskottet erinra, att de straffbestämmelser för oloflig minuthandel med eller utskänkning af bränvin, hvilka förekomma i den af motionären åberopade Kongl. Förordningen den 18 December 1863, genom 41 § i nu gällande Förordning blifvit skärpta, hvilket motionären synes hafva förbisett; och då ett vid sista riksdagen väckt förslag om förhöjning af den uti nyssnämnde § stadgade straffpåföljd icke vann bifall, samt det icke må antagas, att svårare ansvar för oloflig bränvinsförsäljning, än det Förordningen redan bestämmer, skulle medföra hvad motionären åsyftat, får Utskottet hemställa,

att motionen icke må till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 Februari 1868.

På Utskottets vägnar:

Alb. Ehrensward.

Reservationer:

1:o af Herr *M. Hallenborg* mot Utskottets beslut i afseende å § 2, hvilken han anser böra bibehållas oförändrad.

2:o af Herr *K. Cassel*: »Med fullt erkännande att Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867 om förändrad lydelse af 10 § 2 mom. i gällande Kongl. Förordning om bränvinsförsäljningen innehåller en förbättring och ett mera betryggande stadgande i afseende å bolags i städer försäljningsrätt och beräkning af kannetal, har

jag dock trots ändamålet med föreskriften om landstings och hushållningssällskaps andelar af afgiften icke väl vinnas, förrän sådana bolags räkenskaper underkastas behörig granskning. Om nemligen i ett mindre samhälle ingen täflan förefinnes vid försäljningsrättigheternas utbudande, då ofta i smärre kommuner staden och bolaget äro synonyma, så kunna de anbud, hvilka författningssenligt böra ingifvas, icke heller vara en rätt mätare af det kannetal, som af slikt bolag kan utminuterat och utskänkas, hvarigenom äfven Konungens Befallningshafvande, vid gång efter annan förnyade pröfningar af sådana anbud, ej heller af dessa dervid får någon ledning för bedömandet af det kannetal, som *verkligen* kan försälas. Af detta skäl, bland andra, får jag reservera mig mot Utskottets beslut i afseende å nämnde §, under yrkande att Riksdagen ville besluta ett tillägg till § 10 mom. 2 i Kongl. Förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, sådan densamma lyder i Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867, af följande innehåll, nemligen: Sådant bolags räkenskaper, utvisande det kannetal bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker bolaget under året såväl utminuterat som utskänkt, vare underkastade årlig revision af ombud, som utses: ett af Konungens Befallningshafvande, ett af landstinget och ett af hushållningssällskapet i länet.»

I denna reservation instämma: Herrar *A. Medin, A. J. Sandstedt* samt *Per Nilsson* från Christianstads län.

3:o Af Herr *J. E. Swartz* vid § 3: "För att söka i någon mån motverka den oordentliga handel, som förstås med "salning", har jag ansett, att Utskottet bort föreslå en sådan lydelse åt 3 §, att, vare sig vid parti- eller minuthandel med bränvin, *icke på något kärl* måtte få utlemnas mindre belopp af varan än det minsta, som i hvardera fallet säljas må. Ett väsentligt hinder för införande af ett sådant stadgande är undanröjdt genom Utskottets förslag att bestämma minimum för tillåten minuthandel till en femtedels kanna eller 20 kubiktum, emedan icke ens främmande spritdrycker pläga i handeln förekomma på buteljer af mindre rymd. Men sjelfva ringheten af detta minimum torde väl också nödvändigöora ett tillägg till stadgandet i 3 §, om icke minuthandeln alltför lätt skall kunna öfvergå till utskänkning. Efter min mening borde derföre nämnda § i sin helhet lyda sålunda:

Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som i hvardera fallet säljas må, *på något kärl* utlemnas eller mellan flere köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras".